

21. IMÁVAL ÉS ÉNEKKEL (PÁL ÉS SZILÁSZ A FILIPPI BÖRTÖNBEN)

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 2.

(ApCsel 16,16–40)

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom: Magyarázatos Biblia; Fekete Károly: A Heidelbergi Káté magyarázata, Budapest, 2013; Leonhard Goppelt: Az Újszövetség teológiája, Budapest, 1992; Bolyki János: Az imádkozó Kálvin (in.: Evangéliumi kálvinizmus, Budapest, 2009); Szűcs Ferenc: Hitvallásismeret, Budapest, 1995; Dr. Török István: Dogmatika, Amsterdam, 1985; Keresztyén Bibliai Lexikon, Budapest, 1995)

Imádság, magasztaló, dicsérő ima:

Tartalmi szempontból a Zsoltárok könyve alapján a következő imádságfajtákat különböztethetjük meg: dicsőítő, hálaadó, panaszkodó, bűnbánó, áldáskérő.

Az imádság célja nem az, hogy Isten tájékoztassuk, hiszen Isten mindent tud, hanem az, hogy kifejezze őszinte kapcsolatunkat az Úrral. Az imádsággal nem Istent akarjuk befolyásolni, hanem bevonjuk Őt az életünkbe.

Kálvin szerint az imádság felelet Isten igéjére. Válasz Isten megszólítására. Az imádságot megelőzi Isten ismerete. Igazán az tud imádkozni, aki megismerte Isten kegyelmét. Az imádság a szívnek a legmélyebb törekvése arra, hogy önmagát feltárja Isten előtt, aki a szív ismerője. Isten oldaláról nézve az imádság a könyörület csodája. Szüntelen imádkozásra buzdít a Szentírás, ami azt jelenti, hogy mindig minden időben Isten elé kell vinni a kéréseinket, mindenkor, és minden körülmények között. Az imádság az engedelmes cselekedetek forrása. Az imádság révén ássuk ki azokat a kincseket, amelyekre az evangélium rámutatott. Imádkozás módja: Távolítsunk el minden zavaró és figyelmet elterelő gondot a gondolatainkból, amelyek az imádságot az égtől elvonva a földhöz ragasztanák. (Kálvin) Alázatossággal és a meghallgatás reménységével kell imádkozni. A bűnös ember alázatával, mint aki tudja, hogy bűnbánat nélkül semmit sem tehet, és mint aki magát megalázza, és kész arra, hogy ne az történjen, mint ami az ő akarata, hanem az Isten akarata. Reménységgel kell imádkozni, hogy amit hitben, hittel, Isten vezetésével kérünk, azt megkapjuk. (Mk 11,24)

A Szentírás arra biztat, hogy szüntelenül imádkozzunk, a nap bármely napszakában. (1Thessz 5,17–18)

Az imádság a hálaadás nyelve. A Káté tanítása szerint (116. kérdés-felelet) az imádság azért szükséges, mert Isten Szentlelkét csak azoknak adja, akik ezt tőle őszinte szívvel kérik.

Magasztaló ima:

Magasztaló, dicsőítő imádságnak nevezzük azt az imát, amelyben Istent dicsérjük valamely tulajdonságáért. Az Isten dicsérete az ember legfontosabb, legfőbb feladata a földön. Isten az embert jónak, saját képére alkotta, és azért, hogy teremtő Istenét magasztalja. Isten szüntelen okot ad az embernek arra, hogy Őt magasztalja. A Teremtő, Megváltó és Újjáteremtő Isten méltó a dicséretre. A természet, és teremtett világ maga is dicséri Istent (Zsolt 69,35), és az angyalok is (Lk 2,13). Isten dicsőítése abban különbözik a hálaadó imádságtól, hogy ennek az egyetlen tárgya Isten maga.

Ének:

Az Istennel való kapcsolatot, az Istennel kapcsolatos élményeket az ember kezdetektől fogva megénekelte. (Mírjam éneke: 2Móz 15,21) Izráel népének tagjai az élet vidám és szomorú

eseményeit is megénekelték, az énekeket hangszerrel is kísérték. Az áldozati helyeken rendszerint énekeltek (Ám 5,23). A keresztyén gyülekezetek éneklési gyakorlatáról az Efezusi és Kolossébeli levélben olvashatunk. Nem csak a páli levelek tanítanak arról, hogy az éneklés, a dicséretmondás által, miközben Istent magasztalja az ember, magát és testvérét is erősíti a hitben, hanem Pál apostol élete is tanít erről, ahogyan a filippibeli börtönben is látunk erre példát.

„mondjatok egymásnak zsoltárokat, dicséreteket és lelki énekeket; énekeljeteK és mondjatok dicséretet szívetekben az Úrnak...” (Ef 5,19)

„A Krisztus beszéde lakjék bennetek gazdagon úgy, hogy tanítsátok egymást teljes bölcsességgel, és intsétek egymást zsoltárokkal, dicséretekkel, lelki énekekkel; hálaadással énekeljeteK szívetekben az Istennek.” (Kol 3,16)

Pál apostol arra buzdít, hogy a zsoltárok éneklése ne csupán szájjal történjen, hanem szívvel. És ez az éneklés a gyülekezet épülését szolgálja.

ApCsel 16,16–40:

Pál apostol és Szilász Filippi városában börtönbe kerültek. Lukács evangélista az események leírásában két dolgot emel ki.

- Az egyik, hogy a két misszionárius ártatlanul kerül börtönbe. Akik hirdetik az evangéliumot, sokszor kerülnek és kerültek olyan helyzetbe, hogy a Szabadító Krisztus nevében való cselekedetek miatt nehézségek érik őket.

- A másik dolog, hogy a legrosszabb körülmények közé kerülnek. A börtön legrosszabb helyére. Azért fontos ezt a két tényt kiemelni, hogy láthassuk a kontrasztot a helyzet és a keresztyének magatartása között. Azt látjuk, hogy Pál és Szilász nem más rabok által elvárt módon viselkedik, nem úgy, ahogyan mindenki más viselkedne. A történet pontosan arra mutat rá, hogy az, aki Krisztusba veti reménységét, bármely körülmény között, vagy bármely körülmény ellenére tudja Isten dicsőíteni és magasztalni.

Az Istent magasztaló imádság nem a külső szabadság megélésében gyökerezik. Azt mutatja meg Pál és Szilász esete, hogy a belső szabadság teszi lehetővé, hogy az ember magasztalni tudja Istent, nem pedig a külső.

Ha megnézzük a történetet a kimenetelés illetően, akkor látjuk, hogy megkísérelték börtönbe zárni Jézus Krisztus követőit. Ez sikerült is. De pontosan ezzel a külső rabsággal sikerült az Isten ígéjét eljuttatni a börtönbe. A börtönőr így ismerhette meg a Szabadító Krisztust. Ugyan az Úr követői börtönbe lehet zárni, meg lehet akadályozni, hogy szabadon járjanak, a kezüket és lábukat meg lehet kötni, de Istent nem lehet kalodába zárni.

Pál és Szilász magatartása, a külső körülményekre való reagálása meglepte, megdöbbenetette a többi rabot. Ahelyett, hogy elhallgattatták volna őket, ehelyett azt olvassuk, hogy a többi fogoly hallgatta őket (25. vers).

A történetben a külső és belső szabadság közötti különbséggel is találkozunk. Azok, akik látszólag szabadok, nem ismerik a Szabadítót, akik látszólag rabok, valójában szabadok. Egy különleges természeti csoda révén Isten megmutatja, hogy Ő valóban a szabadító. Kiszabadítja Pál és Szilászt a börtönből. De itt következik a másik szokatlan reakció: nem szöknek meg. Nem akarják, hogy a börtönőr az életével fizessen. Miután elmennek vendégségbe a börtönőrhöz, másnap visszamennek a börtönbe.

A börtönőr számára Isten két módon megmutatta a szabadító erejét: a földrengés csodája és a megtérés csodája révén. Abban a Szabadítóban kezdett el hinni, aki mindenféle falakat képes lebontani, a valóságos falakat, és a bűn falát is.

A magasztaló ének, amit énekeltek, tanítássá vált a többi rab számára, akik bizonyára nem ismerték Jézust, és nem hittek Istenben.

Jézus maga is zsoltárokat énekelt élete nehéz óráiban. Az élet nehéz időszakában vagy nehéz

helyzetekben sokat segítenek a megtanult zsoltárok eléneklése.

Pál és Szilász Istent magatartásából megtanulhatjuk:

- A Krisztusban bízó ember minden helyzetben tudja dicsérni Istent.
- Nem a külső körülmények indokolják Isten magasztalását.
- Isten magasztalása a legnehezebb körülmények között is lehetséges.
- Ha a legnehezebb helyzetben magasztaljuk, dicsérjük Istent, a dicséret, áldást hoz az imádkozóra is.
- Isten magasztalása segít abban, hogy a nehéz körülményeket az ember elviselje.
- Isten magasztalása a másik ember számára is áldást jelent.
- Isten magasztalása a legnehezebb körülmények között bizonyágtételt jelent.
- Azért tudja a keresztyén ember a legnehezebb helyzetben is Istent magasztalni, mert nem a földiekre szegezi tekintetét, hanem Istenre.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(Felhasznált irodalom: Bölesföldiné Türk Emese – Kerekes Szabolcs: Serdülők a gyülekezetben, in: Siba Balázs – Szabóné László Lilla – Pángyánszky Ágnes (szerk.): Együtt a hit útján – Gyülekezetpedagógiai kézikönyv, Kálvin Kiadó, Budapest, 2019, 177–213.)

A legtöbb serdülő szeret zenét hallgatni. A szabadidő, a lazítás, egy adott csoporthoz tartozás kifejezése számukra a zenehallgatás. A zene és az éneklés olyan kapcsolódás lehet a fiatalokhoz, amely érzelemgazdag, közösségbe von, összehangol. Ez így lehet még akkor is, ha énekelni már kevesebben szeretnek közülük, legalábbis nem mindig vállalják fel társaik előtt az éneklés örömét. Nagy ajándék, ha sikerül egy-egy csoportban, osztályban leküzdeni ezt az akadályt, megtapasztalják a felszabadító éneklést és szívesen választanak kedvenc énekeik közül. A zenei kísérettel való bekapcsolódás az ifi csoportba, a gyülekezetbe való betagozódást is elősegíti.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Adj hálát Istennek énekszóval is!

Kognitív: A magasztaló, dicsérő imádság és éneklés fő jellemzőinek a megismertetése Pál és Szilász történetén keresztül.

Affektív: Az éneklés lelkesítő, bátorító, segítő és egyéb pozitív hatásainak a feltárása.

Pragmatikus: Arra bátorítani a tanulót, hogy ismerjen meg és énekeljen Istenről, hitről szóló énekeket gyakran!

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	1Beszélgetés: Miért jó zenélni? Tapasztaltad-e már, hogy az éneklés megnyugtatót, felfrissített, erőt adott?	Beszélgetés a zenéről és hatásáról
Feldolgozási javaslat	1. Imádság és ének szerepe Tudod-e? Az ima, az elcsendesedés segít a problémáink megoldásában, az éneklés kétszeres imádság	TK: Tudod-e? Rámutatás az ima és az ének szerepére

	<p>2. Bibliai történet</p> <p>Kérjünk meg egy tanulót, hogy a történet meghallgatása közben írja fel a szereplőket a táblára!</p> <p>A csoport tagjai egymást követve, mondatról mondatra haladva felolvashatják a történetet.</p> <p>Nézzük meg, minden szereplő felkerült-e a táblára! Beszéljük meg, kinek mi volt a szerepe a történetben!</p> <p>Milyen helyzetben énekelt és imádkozott Pál és Szilász?</p> <p>Emeljük ki: Nehéz helyzetben merítettek erőt az imából és az énekből, s adtak példát rabtársaiknak az Istenben való bizakodó magatartásra.</p> <p>MFEI 1–2.: a történet feldolgozását segítik</p> <p>3. Aranymondás: „Erőm és énekem az Úr, megszabadított engem.” Zsoltárok könyve (118,14)</p> <p>Beszéljük meg, mit jelenthetett Pál és Szilász számára ez a mondat! Hogyan élték meg az éneklés lehetőségét, erejét, Isten szabadítását?</p> <p>MFEI 3. A feladat megoldásával választ keresünk arra, mit jelent, hogy az ének erőt ad</p> <p>4. Egyháztörténeti párhuzam – a gályarabok éneke MFEI 4.</p> <p>Olvassa fel egy tanuló a szemelvényt! Beszéljük meg: Kik voltak a gályarabok? Mit jelentett számukra az éneklés? Miben hasonlít a történetük a tanult bibliai történetre?</p> <p>5. Énekjavaslat: Isten nevét dicsérem... (TK 8. ének)</p>	<p>TK Bibliai történet összekapcsolása az ima, ének kérdésével</p> <p>MFEI 1–2. feladat</p> <p>Az aranymondás értelmezése: mit jelenthet: „erőm és énekem”</p> <p>MFEI 3. feladat</p> <p>MFEI 4. Rámutatás az Istent dicséző ének szerepére egy egyháztörténeti példával</p>
Munkálatás	Kis, kör alakú kartonlap egyik oldalára kottafejet rajzolunk, a másik oldalára felírhatjuk az aranymondást. Ezt is beletehetjük a tarisznyába.	

	Használhatjuk a tarisznyát és az összegyűjtött aranymondásokat az óra eleji ismétlésekhez: Vegyük elő, s beszéljük meg: mit találunk benne? Milyen üzenetre, vagy történetre emlékeztet az elővett mondat, kép, szimbólum?	
Házi feladat		

TOVÁBBI ÖTLETEK

Letölthető képsorok:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/yo-paul-earthquake/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/paul-antioch-philippi/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/btbn-paul-prisoner/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/paul-silas-prison/>

Képelemzési és szövegelemzési módszertani segédlet

Tankönyv: 61–62. oldal

A képen látható:

Grafika: éneklő alak, háttérben kotta

A szöveg: Pál és Szilász a filippi börtönben.

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

1. Képolvasási javaslat:

- Mit láttok a képen? Mit jelképez számotokra?
- Olvassátok el a lecke címét! Mit jelent ez számotokra?

2. Szövegelemzés

- Ki volt Pál? Ki volt Szilász? Miért mentek Filippibe? Hol van ez a hely? Hol jártak előtte?
- Mit csináltak Filippiben?
- Mi az, ami felbosszantotta Pált? Mit tett?
- A szolgálólány gazdája miért haragudtak meg Pálékra?
- Hogyan jutatták őket börtönbe? Milyen körülmények közé kerültek?
- Mit csináltak a börtönben?
- Mi történt velük? Miért történt? Te ezt hogyan magyarázod meg?
- Miért ijedt meg a börtönőr? Mit akart tenni rémületében?
- Mit mondott neki Pál, amitől megnyugodott? Mit kérdezett Páltól a börtönőr?
- Mit jelent „üdvözülni” kifejezés? Magyarázd meg!
- Mi történt ezután?
- Mit tettek az előljárók?

- Mit tettek Pálék?

Beszélgetéspontok az aranymondáshoz

„Erőm és énekem az Úr, megszabadított engem.” (Zsolt 118,14)

Szerintetek mit fejez ki ez az aranymondás? Magyarazzátok meg!

Elolvashatjuk a következő verset. A tanulók kiválaszthatják: melyik versszak tetszett a legjobban?

Füle Lajos: Szeretnék énekelni néked...

**Szeretnék énekelni Néked.
URAM, TE nyisd meg ajkamat,
hogy szent legyen mindig az ének,
amely szívemből fölfakad.
Hadd zengjem el, hogy százszor áldott
keresztednél ki megpihen,
hadd zengjem el, hogy megtalált ott,
s békére lelt az én szívem.
Szeretnék énekelni másnak,
hogy Néked énekelni jó,
hogy életünk bús lázadás csak,
míg el nem ér az égi SZÓ.
Azt zengeni, a Szót, a Szódat,
mely életet adott nekem!
Szeretnék énekelni Rólad
halálig engedelmesen.
Szeretnék énekelni Néked
folyton, ameddig itt leszek.
Szeretnék hangot adni, szépet,
mikor lelkemhez ér kezed.**

Énektanításhoz:

Drámapedagógiai ötlet

Legjobb énekkel tanítani, legjobb közösen énekelve tanítani. A csoporttól és a hittanoktató képességeitől is függ, de ha megoldható, keressen egy modern, Istent dicsérő, a fiatalok világához közel álló éneket vagy énekcsokrot, vagy szervezzen be valakiket zenélni, esetleg vetítsen le egy videoklipet és utána beszélgessenek egy kicsit róla. Ki lehet adni feladatnak azt is, hogy keressenek egy olyan dicsőítő éneket, ami illene Pálék történetéhez és akár egy klip ötletét is ki lehet dolgozni közösen. (Projekt munka.)

A témához felhasználható énekek:

Református Énekeskönyv (RÉ21): 118. zsoltár 7–8. versei: Az Úr énnékem erősségem
Református Énekeskönyv (RÉ21): 157. dicséret 1–5. versei: Mindenkoron áldom (+BS, HK)
Református Énekeskönyv (RÉ21): 173. dicséret 1–3. versei: Mely igen jó (+BS)
Jézushoz Jöjjetek: 28. Áldott a férfi: kánon (+BS, DU)